

Omgangs- en gedragsprotocol

Gedrags- en pestprotocol

Kaart:	<p>Deel 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorwoord • In onze scholengroep willen wij zo met elkaar omgaan <p>Deel 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kanjertraining • Ongewenst gedrag • Grensoverschrijdend gedrag • Fysieke veiligheid in gevaar • Gevaarlijke voorwerpen op school <p>Deel 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plagen en Pesten • Stappenplan bij pesten gekoppeld aan de werkwijze van de Kanjertraining <p>Bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. Afspraken • 2. Stroomschema KanVAS t.a.v. de sociaal emotionele ontwikkeling • 3. Formulier 'zorgplan' n.a.v. iedere afname van de KanVAS • 4. Schorsing & Verwijdering
Verantwoordelijke:	Team – Intern begeleider - Directie
Opgesteld:	September 2024
Evaluatie:	

Deel 1

Voorwoord

Dit omgangs- en gedragsprotocol heeft tot doel, dat alle leerlingen zich binnen onze scholengroep veilig voelen (sociaal, psychisch en fysiek), zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en met veel plezier naar school gaan. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op dit gedrag. Een ander doel van dit omgangs- en gedragsprotocol is dat leerkrachten, leerlingen, directie, ouders en de anti-pestcoördinator weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het onveilig wordt.

Missie

De missie van onze scholengroep is dat alle kinderen met plezier naar de scholen gaan binnen onze scholengroep. De scholen zijn een omgeving waarin kinderen een stevige basis leggen voor hun verdere ontwikkeling van interesses en talenten, hetgeen de basis is voor optimale ontplooiing in het verdere leven. Kinderen en hun begeleiders hebben respect voor elkaars opvattingen en gaan met zelfvertrouwen de toekomst tegemoet.

Visie

Ieder kind ontdekt, leert en ontwikkelt zich iedere dag op zijn eigen niveau. Het welbevinden en plezier staan hier centraal. Vertrouwen en respect zijn hierbij belangrijke begrippen. Zowel kinderen als ouders/verzorgers en professionals (leerkrachten en ondersteunend personeel) komen het best tot hun recht als zij zich veilig voelen, elkaar respecteren en vertrouwen. Door samen op te trekken en gebruik te maken van elkaars talenten, ontstaat er ruimte voor groei, creativiteit en uitdaging en dus voor persoonlijke ontwikkeling. Kinderen krijgen in een veilige omgeving, daar waar mogelijk individuele aandacht, maar ook leren zij samen te werken en hun speel- en leeromgeving te verkennen.

Kernwaarden

We hebben vijf kernwaarden: *vertrouwen, waardering, trots, nieuwsgierig en veerkracht*. Mooie woorden, maar ze krijgen pas betekenis als we ook precies zeggen wat we met die 'waarden-woorden' bedoelen.

Vertrouwen. *We doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen.*

Waardering. *We zien en benoemen vooruitgang.*

Trots. *We delen en vieren successen, zodat je je trots voelt.*

Nieuwsgierig. *We leren je kijken met een open blik. Dat doen we zelf ook.*

Veerkracht. *Als je ervaart waar je energie van krijgt kun je wel een stootje hebben.*

In onze scholengroep willen wij zo met elkaar omgaan

Onze teams zijn zich continue bewust van de gedragsverwachtingen en benoemt deze naar de leerlingen. Dit doen wij door:

- Het geven van complimenten aan de leerlingen. Daarbij wordt de link gelegd naar gedragsverwachtingen.
- Het gebruik van correcties waar de leerlingen iets aan hebben door de regel te herhalen en de leerling de keuze te geven het gedrag bij te stellen. De leerling wordt direct gecompimenteerd bij de juiste keuze.
- Zelf het goede voorbeeld te geven.
- Het benoemen wat leerlingen wel mogen of moeten, in plaats van te benoemen wat niet mag (bijvoorbeeld: we lopen rustig in de gang in plaats van niet rennen in de gang).

Zie bijlage 1 voor de afspraken die wij in het algemeen hanteren binnen scholengroep SchoonNoordSleen.

Kanjertraining

Kanjertraining is een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Onze drie scholen (De Akker, De Vlinderhof, Van Royenschool) zijn gecertificeerde Kanjerscholen. Dat betekent dat alle leerkrachten geschoold zijn en gecertificeerd Kanjertrainer binnen de school zijn. Kanjertraining staat wekelijks op het rooster.

De Kanjerregels gelden voor iedereen die betrokken is bij de school. Als een ouder/verzorger voor de school kiest, dan kiest de ouder/verzorger voor een school waar leerlingen, leerkrachten, directie en ouders het verlangen hebben en hun best doen om respectvol met elkaar om te gaan. Als het even mis gaat spreken we elkaar daar op rustige toon op aan, erop vertrouwend dat de ander het niet slecht heeft bedoeld. De Kanjertraining leert onze leerlingen respectvol met zichzelf, elkaar en de school om te gaan. Van ouders/verzorgers en leerkrachten wordt verwacht dat zij – als zich problemen voordoen – oplossingen zoeken waar iedereen wat aan heeft en dat zij niet handelen uit irritatie, angst of onverschilligheid. Omdat leerlingen gedrag van volwassenen na kunnen doen, is het van belang dat leerkrachten en ouders/verzorgers het goede voorbeeld geven.

Waarom de Kanjertraining?

Ouders/verzorgers en leerlingen willen graag een veilige school, waar leerlingen zichzelf kunnen zijn, zonder gepest of uitgelachen te worden. Er is sprake van wederzijds respect. De Kanjertraining geeft handvatten voor sociale situaties.

Wat zijn de uitgangspunten van de Kanjertraining?

De uitgangspunten van de Kanjertraining zijn:

1. *We willen te vertrouwen zijn.*
De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en naar de leerlingen. Het uitgangspunt is hierbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.
2. *Wij, leerkrachten en ouders/verzorgers, zijn samen het gezag van het fatsoen.*
We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele, menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten ouders/verzorgers en leerkrachten duidelijke leiders zijn voor kinderen: zij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. Hierbij worden wij niet bepaald door negatieve gevoelens (zoals angst, onmacht en ergernis). Het doel is zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. *We geven het goede voorbeeld.*

Kinderen voelen zich veilig als ouders/verzorgers en leerkrachten het goede voorbeeld geven:

- Respectvol met elkaar omgaan.
- Respectvol over elkaar en de kinderen spreken (ook op sociale media).
- Overleggen met elkaar indien zich een probleem voor doet of we ons zorgen maken. Een oplossing zoeken die goed is voor alle betrokken en die recht doet aan de situatie.

Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

We bespreken en oefenen gedrag met behulp van de methode Kanjertraining. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders/verzorgers en team) het goede voorbeeld geven.

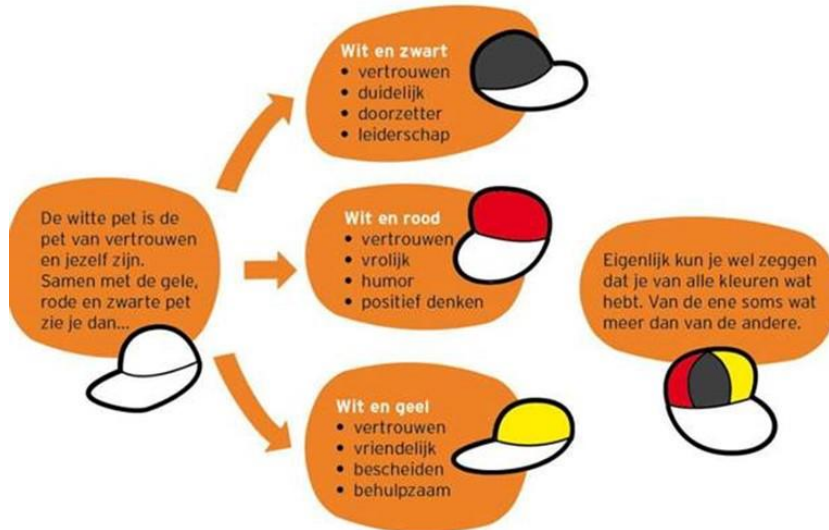
Wat leren leerlingen bij de Kanjertraining?

- Jezelf voorstellen/presenteren
- Iets aardigs zeggen
- Met gevoelens van jezelf en de ander kunnen omgaan
- Een compliment geven en ontvangen
- Ja en Nee kunnen zeggen:
  - Ja, als je iets prettig vindt
  - Nee, als je iets vervelend vindt
- Je mening durven geven zonder iemand te kwetsen
- Een ander durven vertrouwen en zelf te vertrouwen zijn
- Samenwerken
- Vriendschappen onderhouden
- Vragen stellen, belangstelling tonen
- Proberen de ander te begrijpen
- Kritiek durven geven en ontvangen
- Zelfvertrouwen/zelfrespect krijgen
- Leren stoppen met treiteren
- Uit een slachtofferrol stappen

De vier gedragstypen in de Kanjertraining

Kinderen gedragen zich verschillend in bepaalde situaties. Kinderen zijn van nature te vertrouwen. Ze zijn vriendelijk, behulpzaam, en op een leuke manier grappig of stoer. Maar het kan ook doorslaan. Dan gedragen kinderen zich te meegaand uit angst; lachen elkaar uit, of doen vervelend stoer. Om in gesprek te gaan over gedrag, maakt de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Aan de jongste kinderen wordt het als volgt uitgelegd:

- De tijger (witte pet) is zichzelf, te vertrouwen, vriendelijk, behulpzaam en op een leuke manier grappig en stoer.
- Het konijn (gele pet) gedraagt zich vriendelijk, netjes en inlevend, zonder witte pet trekt zij zich echter terug en doet bang.
- Het aapje (de rode pet) gedraagt zich op een blijmoedige manier en heeft humor, zonder witte pet gaat hij echter meelopen en slooft hij zich uit.
- De vlerk (de zwarte pet) vertoont leiderschapsgedrag en durft initiatief te nemen. Zonder witte pet speelt hij echter de baas, zoekt hij ruzie en kan hij pesten.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat het misgaat als we onszelf niet meer zijn. Op dat moment valt de witte pet weg. Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvault. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken leerlingen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Leerlingen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander. In het aanspreken van leerlingen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan zijn: “Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?”. De pettentaal helpt ons om zonder oordeel een leerling op zijn gedrag aan te spreken. Een pet wordt nooit

gekoppeld aan een leerling. De petten gaan over gedrag en gedrag kun je veranderen. Een leerling doet als een rode pet op een moment en is de rode pet niet. In rollenspellen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school zijn deze uitgangspunten terug te vinden op de Kanjerafsprakenposters in iedere klas. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder een voorbeeld van een poster:

Smiley-poster

De smiley-poster geeft handvatten voor welk gedrag we wel en niet op school wensen en waar de grens ligt. Het belangrijkste doel is dat leerlingen leren om rekening te houden met elkaar en dus een beetje op de gevoelens van de mensen om zich heen te letten. Belangrijk is dat leerlingen leren controleren of de ander zich nog goed voelt bij hun gedrag. Andersom moeten leerlingen ook leren dat het hun eigen verantwoordelijkheid is om aan te geven wanneer zij zich ergens niet prettig bij voelen. De meeste mensen bedoelen het goed, maar soms gaat het weleens mis. Je kunt dan anderen helpen door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

In de bovenbouwklassen zijn de volgende smiley-posters aanwezig:

	Dit doen we wel	Dit doen we niet	
	wel op school en overal	niet op school en nergens	
Voel jij je hier zelf goed bij?	ik	motor	Je doet iets waar een ander last van heeft.
Kijk of vraag of je klasgenoot nog blij is.	klas	klas benzine-pomp	Of je geeft benzine aan storend gedrag (motor), waardoor deze door wil gaan. Je klasgenoot voelt zich daar niet fijn bij.
Vindt de juf of meester dit nog prettig?	leraar	leraar	De leerkracht wordt er niet blij van.
Zouden je ouders dit goed vinden?	ouders	ouders	Je ouders vinden dit niet prettig.
Allemaal ja? Ga zo door!	✓	✗	Iemand niet blij? Was dat je bedoeling?

De smiley-poster is ook van toepassing op alle volwassenen rondom de leerlingen. Als we ons zorgen maken over een leerling, overleggen we respectvol met de leerlingen, ouders/verzorgers en leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent ook dat we op het schoolplein niet slecht spreken over een ander, maar met een ander in gesprek gaan. We spreken met respect over en met elkaar. Hierbij zoeken we naar een oplossing die goed is voor een leerling, klasgenoten, ouders/verzorgers en school. Als een ander iets goed bedoelt, maar iemand anders dit als vervelend ervaart, geven we op een rustige manier onze grens aan zodat de ander hier rekening mee kan houden.

Leerlingvolgsysteem

Binnen scholengroep SchoonNoordSleen hebben we de volgende afspraken gemaakt voor het gebruik van KanVAS. KanVAS is het leerlingvolgsysteem van de Kanjertraining.

- Leerkrachten van groep 1 t/m 8 vullen in oktober/november en april/mei de docentenlijst van KanVAS in.
- Leerlingen van groep 4 t/m 8 vullen in oktober/november en april/mei het sociogram op KanVAS in.
- Leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen in oktober/november en april/mei de leerlingenlijst van KanVAS in.
- Leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen in oktober/november en april/mei de sociale veiligheidslijst van KanVAS in.

Er is een stroomschema opgesteld t.a.v. het afnemen en verwerken van de KanVAS (zie bijlage 2). Na iedere afname wordt per klas het 'zorgplan' ingevuld (zie bijlage 3). De ingevulde lijsten worden zo nodig met de intern begeleider en de locatiecoördinator/directeur besproken. Opvallende uitslagen worden teruggekoppeld aan ouders/verzorgers.

Ongewenst gedrag

Als school geven wij duidelijk grenzen aan in gedrag. We maken hierbij onderscheid in zichtbaar gedrag naar de ander en de wijze van communicatie met de ander. In de communicatie vinden wij het ook belangrijk dat we door middel van lichaamstaal respect naar een ander laten blijken. Het volgende gedrag wordt niet geaccepteerd:

- Brutaal gedrag
- Discriminerend gedrag
- Agressief en gewelddadig gedrag
- Overtreden van schoolregels in en om de school

In de communicatie accepteren wij geen:

- Schelden
- Vloeken
- Kwetsen
- Vernederen

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materiaal. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen en discriminatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging van aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren. Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. De smiley-poster geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat weleens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In onderstaande afbeelding is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen.

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat...."

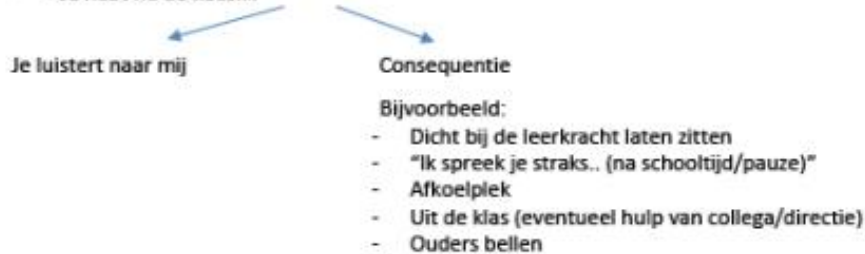
En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):
"Ik merk dat het ...", "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt...?"

Bij Ja:

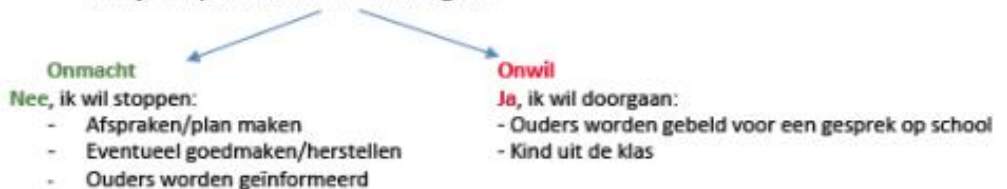
3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
  - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
  - "Je hebt nu de keus...."

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Fysieke veiligheid en gevaar

Als een kind grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: is de fysieke veiligheid in het geding van het kind, de leerkracht of de omstanders? Voorbeelden zijn: agressie of dreigen. In dat geval is het een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Wanneer de situatie veilig is, volgt een gesprek met de betrokkene. Een passende consequentie wordt vastgesteld. Bijvoorbeeld iets nieuws kopen wanneer er iets is stuk gemaakt of een excuusbrief schrijven wanneer een ander is uitgescholden. De consequentie wordt per situatie vastgesteld.

Bij fysieke onveiligheid volgt er een gesprek met de ouders/verzorgers van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar de vraag of er sprake is van onmacht of onwil. In beide gevallen verwachten we dat de ouders/verzorgers het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Wanneer nodig wordt het protocol schorsen en verwijderen van Onderwijsstichting Arcade in werking gesteld (zie website van Onderwijsstichting Arcade).

Gevaarlijke voorwerpen op school

Onder gevaarlijke voorwerpen verstaan wij het in het bezit hebben van of bedreigen met voorwerpen, waarbij zowel fysieke als psychische schade kan worden aangebracht. We duiden dan op allerlei soorten messen, steekvoorwerpen of andere voorwerpen waarmee ietsel toegebracht kan worden. Dit laatste ter beoordeling van de aanwezige leerkracht en directie. Vuurwerk en aanstekers zien wij ook als gevaarlijke voorwerpen.

Afspraken binnen scholengroep SchoonNoordSleen:

- Leerlingen dienen geen gevaarlijke voorwerpen mee naar school te nemen. Indien dit wel het geval is, neemt de leerkracht het voorwerp in en bergt dit op een veilige plaats op. De leerkracht neemt contact op met de ouders/verzorgers.
- Wanneer een leerling één of meerdere personen in, of in de nabijheid van school met een gevaarlijk voorwerp bedreigt, sommeert de leerkracht, die dit waarneemt, onmiddellijk het voorwerp aan hem/haar af te geven. De leerkracht bergt het voorwerp op een veilige plek binnen de klas of school op. Weigert de leerling dit voorwerp af te geven, dan zorgt de leerkracht dat deze leerling geïsoleerd wordt en vraagt hulp aan een collega. Zo nodig wordt op dat moment politiehulp gevraagd.
- De leerkracht gaat, zo spoedig mogelijk, een informerend en corrigerend gesprek aan met de dader en kondigt een passende sanctie aan. Tevens voert de groepsleerkracht een opvanggesprek met de betrokken leerlingen en zo nodig met de hele groep. De leerkracht brengt de directeur op de hoogte van het voorval. De leerkracht brengt zo spoedig mogelijk, echter uiterlijk aan het einde van de schooldag de ouders/verzorgers van de dader als ook van de overige betrokken leerlingen op de hoogte van het voorval.
- De directeur neemt, indien nodig, contact op met de wijkagent voor eventuele vervolgstappen. De directeur informeert de ouders/verzorgers van de betrokken leerlingen over de eventuele vervolgstappen.
- Na afhandeling van de sanctie zal de leerling het onderwijs op school weer kunnen vervolgen. Bij herhaling kan schorsing en vervolgens verwijdering van school volgen. Hiertoe zal dan de procedure van Onderwijsstichting Arcade gevolgd worden (zie website van Onderwijsstichting Arcade).
- Indien derden, zoals ouders/verzorgers, vrijwilligers, stagiaires en medewerkers van de tussen schoolse opvang op school constateren dat een leerling een gevaarlijk voorwerp bij zich heeft, of iemand met een gevaarlijk voorwerp bedreigt, meldt hij/zij dit direct bij de groepsleerkracht en/of de directeur.

Plagen en Pesten

Het verschil tussen plagen en pesten

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten (er zijn incidenten, plagen gebeurt spontaan, duurt niet lang en er is geen sprake van machtsverhouding). Plagen is vaak incidenteel, onbezonnen en spontaan negatief gedrag. Het is eerder een onschuldige eenmalige activiteit waarbij humor een rol kan spelen. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de leerlingen onderling. Wanneer een leerling gepest wordt, betekent dit dat de leerling continu het slachtoffer is van pesterijen. Wat de leerling ook doet, het is nooit goed. Er is sprake van een machtsverschil. Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn: een problematische thuissituatie, voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen), voortdurend in een niet passende rol geduwd worden, met elkaar de competitie aangaan en/of een strijd om de macht op school of in de buurt.

Definitie van pesten

Een leerling wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via het internet of een mobiele telefoon) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht onevenredig is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor het gepeste kind duidelijk worden gemaakt aan de 'pester', zijn de meeste leerlingen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en in het in stand houden van pesten, zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om er mee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst waarin leerlingen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader, moeder of leerkracht. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders. Leerlingen moeten leren hoe zij duidelijk kunnen maken dat zij gepest worden of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam aan een leerling geven, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een leerling
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven met teksten over een kind
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren van een leerling/buitensluiten
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen

- Op weg naar huis iemand achternarijden
- Naar het huis van een leerling gaan
- Bezittingen afpakken of vernielen
- Schelden of schreeuwen
- Pesten via social media of via een mobiele telefoon

De lijst kan natuurlijk nog verder worden uitgebreid; leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Aanpak van een ruzie of plagen

Bij een eenmalige ruzie of wanneer leerlingen elkaar plagen voorziet de Kanjertraining in een goede aanpak. Het volgende stappenplan wordt aangeleerd aan de leerlingen om deze situaties op te lossen:

Stap 1: Zeg dat je het niet leuk vindt en vraag of de ander wil stoppen.

Stap 2: Gaat het door?

Stap 3: Zeg nogmaals dat je het niet leuk vindt en vraag of de ander wil stoppen.

Stap 4: Ga iets anders doen.

Stap 5: Stap naar je maatje of jouw maatje stapt naar jou.

Stap 6: Gaat het door?

Stap 7: Ga naar je juf of meester. Die grijpt in.

Wanneer leerlingen echter herhaaldelijk ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten en daarbij de Kanjer methode negeren, zullen de volgende stappen gevolgd worden. Deze stappen komen voort uit de werkwijze van de Kanjertraining.

De locatiecoördinator is de coördinator van het pestbeleid en zorgt voor de actualisatie. Het aanspreekpunt daar waar het gaat om pesten is de anti-pestcoördinator. De anti-pestcoördinator wordt ingeschakeld als de betrokkenen en groepsleerkracht er samen niet uitkomen. Bij herhaaldelijk pestgedrag wordt melding gedaan bij de anti-pestcoördinator. Hij/zij vangt de gepeste leerling (en de ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. Op elke school is ook een aanspreekpunt vertrouwen. Hij/Zij is het aanspreekpunt bij ongewenst gedrag, waaronder ook pesten. Het aanspreekpunt vertrouwen wordt alleen ingeschakeld als er in de communicatie tussen betrokkenen en de groepsleerkracht(en) geen vertrouwen meer is. Het aanspreekpunt vertrouwen heeft een eerste luisterend oor en verwijst dan door naar de contactpersoon van de externe vertrouwenspersoon. De scholengroep beschikt over één contactpersoon externe vertrouwenspersoon. Hij/Zij gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt en of de gebeurtenis aanleiding geeft tot het indienen van een klacht. De contactpersoon externe vertrouwenspersoon verwijst indien noodzakelijk door naar andere instanties die gespecialiseerd zijn in opvang of nazorg. Te allen tijde dient de directie op de hoogte gebracht te worden.

Stappenplan bij pesten gekoppeld aan de werkwijze van de Kanjertraining

Stap 1

Kanjergesprek

Een kanjergesprek met alle betrokken leerlingen kan veel oplossen. Wanneer het leerlingen uit verschillende groepen betreft, gebeurt dit groepsoverstijgend. De betrokken leerlingen kunnen hun verhaal doen en kunnen hun gevoel bespreken. Het omschrijven van het gedrag dat als onprettig ervaren wordt, is hierbij belangrijk. De bedoeling van dit gesprek is om met elkaar de problemen op te lossen en nieuwe afspraken te maken.

Stap 2

Vervolggesprek met betrokken partijen

Wanneer stap 1 niet afdoende is en de ruzie en/of pesten niet stopt, brengt de leerkracht de partijen opnieuw bij elkaar voor een vervolggesprek. Dit moet een verhelderend gesprek zijn en de leerkracht neemt duidelijk stelling. De leerkracht maakt de betrokken leerlingen duidelijk dat de situatie niet mag voortduren. De leerkracht bespreekt waarom het niet goed gaat en of er andere (nieuwe) afspraken nodig zijn. De ouders van beide partijen worden op de hoogte gebracht. Verslaglegging komt in ParnasSys. Vanaf stap 2 is er terugkoppeling naar de locatiecoördinator / directeur en Intern Begeleider.

Stap 3

Vervolggesprek met betrokken partijen en ouders over de consequenties

Wanneer het pesten doorgaat neemt de leerkracht weer duidelijk stelling en houdt een oplossend gesprek met de leerling(en) die doorgaan met de ruzie of pesten. De ouders zijn bij dit gesprek aanwezig. Dit gesprek heeft als doel: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind(eren) aandoet. Ook wordt er gesproken over een mogelijke aanleiding voor het gedrag. Er worden in dit gesprek afspraken gemaakt met de pester en gepeste over gedragsveranderingen. Waar nodig krijgen de ouders adviezen voor externe hulp. Indien de situatie hier om vraagt, worden de leerlingen en/of de ouders van de betrokken groep op de hoogte gebracht van het feit dat er gepest wordt in de groep van hun kind en wat hier voor actie op ondernomen is. Dit voorkomt dat het probleem nog groter wordt. Van de gesprekken en afspraken wordt een verslag gemaakt in ParnasSys. Er kunnen passende consequenties gesteld worden n.a.v. het gedrag van de pester.

Stap 4

Consequenties bij aanhoudend pestgedrag

Bij aanhoudend pestgedrag krijgt de pester te maken met een consequentie. Een voorbeeld hiervan is dat een leerling onder toezicht in een andere ruimte geplaatst wordt of geen (buiten)speelpauze heeft. Er volgt weer een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van het gepeste kind naar aanleiding van de gemaakte afspraken. Naast de leerkracht is ook de interne begeleider en/of locatiecoördinator/directie bij het gesprek aanwezig. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt in ParnasSys. Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige, externe hulp ingeschakeld. De Intern Begeleider en locatiecoördinator/directie blijven betrokken en vervullen een coördinerende rol.

Scholengroep SchoonNoordSleen

Stap 5

De pester wordt (tijdelijk) geschorst of verwijderd. De leerling heeft (tijdelijk) geen toegang tot de school. Bij schorsing en verwijdering wordt het protocol van Onderwijsstichting Arcade gevolgd en het bestuur van Onderwijsstichting Arcade betrokken (bijlage 4 schorsing en verwijdering).

Bijlage 1

Afspraken

Algemene afspraken op school en daarbuiten

- Doe niets bij een ander kind wat je zelf ook niet prettig vindt.
- Blijf van een ander af, als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent, blijf je rustig. Je voorkomt fysiek geweld. Je probeert eerst samen te praten en vraagt of de ander wil stoppen. Lukt dat niet, zeg nogmaals 'stop ermee, hou op' en ga de situatie uit de weg. Lukt dat niet of is er sprake van een nood situatie, ga dan naar de leerkracht.
- Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig vindt.
Niet: zomaar klikken.
- Vertel de leerkracht wanneer jij of iemand anders wordt gepest.
- Blijft de pester doorgaan, vertel het dan nogmaals aan de leerkracht.
- Word je gepest, praat er dan ook thuis over, je moet het niet geheim houden.
- Utlachen, roddelen of dingen afpakken vinden we niet goed.
- Je blijft van de spullen van de ander af.
- Je luistert goed naar elkaar.
- Je beoordeelt iemand niet op zijn uiterlijk.
- Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen op onze school. Zij zijn van harte welkom.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school en elkaar achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer een ruzie met praten op te lossen. Daarna kun je dan ook weer gewoon goed met elkaar omgaan in de groep.

Kinderen mogen in de eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. De aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de groepsregels. De groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Stroomschema KanVAS t.a.v. de sociaal-emotionele ontwikkeling

Formulier 'Zorgplan' n.a.v. iedere afname van de KanVAS

Zorgplan sociale emotionele ontwikkeling

Groep..... Datum.....

Zet een kruisje als een leerling in het meetinstrument opvalt. Zodra een leerling in de leerlingenvragenlijst, pesten en/of het sociogram opvalt, spreken we over een zorgsignaal. Dus als een leerling twee of meer kruisjes heeft, spreken we van een zorgsignaal. De zorgsignalen geef je via deze lijst door aan de Intern Begeleiders. De lijst lever je twee keer per jaar voor de groepsbesprekingen in bij de Intern Begeleiders. Op deze lijst geef je onder het kopje 'actie' aan wat je met de zorgleerlingen van plan bent om te doen. Deze acties kunnen naar aanleiding van de groepsbespreking aangevuld worden waar nodig.

Naam	Leerling vragenlijst	Pesten	Sociogram	Leerkracht vragenlijst	Zorgsignaal

Acties voor de groep

Acties per leerling met een zorgsignaal	
Naam	
Naam	
Naam	

Scholengroep
SchoonNoordSleen

Schorsing en verwijdering

Kinderen kunnen van school worden gestuurd, tijdelijk (schorsing) of voorgoed (verwijdering). Dit gebeurt alleen als een kind zich ernstig misdraagt, we spreken dan van wangedrag.

Bekijk hier ons beleid: <https://www.onderwijsstichtingarcade.nl/schorsing>